Gemeente Voorschoten

Raadsvoorstel

Zaaknummer:	Z/26/110316/503980
Datum collegebesluit:	3 november 2026
Datum commissievergadering:	26 november 2026
Datum raadsvergadering:	10 december 2026

Soort Voorstel:	Raadsvoorstel
Onderwerp:	Regionaal beleidskader maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2026-2032
Portefeuillehouder:	Wethouder Van Hellemondt
Programma:	Programma Maatschappelijke zorg

Kernboodschap:

Maatschappelijke Zorg (Maatschappelijke Opvang voor dakloze inwoners en Beschermd Wonen, afkorting MZ) en de toegang daarvan organiseren we in Holland Rijnland zoveel mogelijk lokaal dicht bij de leefomgeving van de inwoners. In het Regionaal beleidskader maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2026-2032 (bijlage 1, visualisering in bijlage 2) wordt met de visie en de ambities het richtinggevend kader voor de regio vastgelegd voor de komende jaren. Hiermee is er opvolging voor het regionaal beleidskader 2017-2025. Het beleidskader bevat drie thema's:
-preventie (vroegtijdige signalering, bestaanszekerheid en voorkomen huisuitzetting
-Wonen Eerst (een woning of woonplek als basis voor herstel)
-passende ondersteuning en sluitend netwerk (de ondersteuning wordt dichtbij geregeld en de behoefte van de inwoner staat centraal)

Het voorstel aan de raad is om het Regionaal Beleidskader Maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2026-2032 vast te stellen en daarmee in te stemmen met de visie en met de daarbij horende uitgangspunten en ambities.

Bijlagen:	1. Regionaal beleidskader maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2026-2032 2. Visualisering regionaal beleidskader 3. Nota van beantwoording adviesraden sociaal domein Holland Rijnland 4. Reactienota Regionaal Beleidskader Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2026-2032 5. Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2023
Beslispunten:	De raad besluit 1. Het Regionaal Beleidskader Maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2026-2032 vast te stellen conform de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte bijlage en daarmee in te stemmen met de visie en de volgende uitgangspunten en ambities: i. Ondersteuning voor de doelgroep maatschappelijk zorg is een breed gedragen lokale verantwoordelijkheid die inwoners voelen en merken; ii. Beleidsvorming doen we samen met ervaringsdeskundige inwoners; iii. Ondersteuning is dichtbij, lokaal passend en goed op elkaar afgestemd; iv. We blijven extra inzetten op preventie en vroegsignalering; v. We gaan de doorontwikkeling naar Wonen Eerst uitvoeren; vi. We werken in onze gemeente aan samenwerking tussen domeinen; vii. We werken aan een sluitend netwerk voor de inwoners; viii. De doeluitkering maatschappelijke zorg van het rijk voor de maatschappelijke opvang en Wonen met Ondersteuning vormt het financiële kader voor Holland Rijnland. 2. De reactienota Regionaal Beleidskader Maatschappelijke

Zorg Holland Rijnland 2026-2032 vast te stellen.

Relatie met: Planning LTA en raadpleegbrief wonen, zorg en welzijn

Inleiding en samenvatting

Gemeenten zijn op grond van de Wmo verplicht om regionaal samen te werken op het gebied van maatschappelijke zorg. Hoe die samenwerking eruit ziet in Holland Rijnland is vastgelegd in het regionaal beleidskader maatschappelijke zorg 2016-2025 en in de samenwerkingsovereenkomst die de dertien gemeenten in 2023 hebben afgesloten. Omdat het vorige beleidskader afliep, besloot de commissie maatschappij van Holland Rijnland dat een nieuw beleidskader nodig is.

Proces

Dit Regionaal Beleidskader is als concept beleidskader op 12 november 2025 door de commissie Maatschappij Holland Rijnland vrijgegeven voor besluitvorming in alle gemeenten. De Adviesraden Sociaal Domein hebben de colleges advies gegeven over het Regionaal Beleidskader. De (gebundelde) Nota van Beantwoording is samen met het concept beleidskader in alle colleges in het voorjaar van 2026 vastgesteld (in Voorschoten op 9 juni 2026).

Vervolgens heeft gemeente Leiden voor de regio het concept Regionaal Beleidskader ter inzage gelegd van 10 juli tot en met 4 september 2026. Er is één inspraakreactie ontvangen en deze is verwerkt in de Reactienota. Voorafgaand aan dit raadsvoorstel hebben op 17 en 25 november 2026 informatiebijeenkomsten voor raadsleden van de Leidse regio plaatsgevonden. Hierin is de voortgang van het Programma maatschappelijke zorg Leidse regio toegelicht en de inhoud en context van dit regionale beleidskader besproken.

Inhoud

Maatschappelijke zorg is begeleiding en ondersteuning aan mensen die (tijdelijk) niet volledig zelfstandig kunnen functioneren, met als doel hun zelfredzaamheid te vergroten en participatie in de samenleving te bevorderen. We spreken over wonen met ondersteuning (voorheen beschermd wonen genoemd), maatschappelijke opvang van dakloze inwoners en OGGZ/bemoeizorg. De raden van de gemeenten in Holland Rijnland hebben in 2021, vooruitlopend op de besluitvorming van het rijk, de budgetten voor zowel beschermd wonen als maatschappelijke opvang door-gedecentraliseerd naar de afzonderlijke gemeenten. In vervolg daarop voeren de gemeenten in Holland Rijnland met ingang van 1 januari 2023 de taken voor BW en MO/OGGZ zelf uit en werken voor het aanbieden van specialistische ondersteuning samen. Ten behoeve hiervan is de Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg 2023 Holland Rijnland afgesloten. De Leidse regiogemeenten hebben vervolgens de krachten gebundeld en werken samen binnen het Programma maatschappelijke zorg Leidse regio en hebben voor die samenwerking een aparte samenwerkingsovereenkomst afgesloten.

Wonen met ondersteuning
Inwoners die wonen met ondersteuning (voorheen beschermd wonen) nodig hebben gaan gemiddeld drie jaar wonen in een woonvoorziening van een zorgaanbieder en krijgen daar de noodzakelijke begeleiding om daarna zelfstandig te kunnen gaan wonen. De aanbieders in de Leidse regio die dit bieden zijn De Binnenvest, Exodus, Cardea, De Haardstee, Jados, Prodeba, Soeverein en Rivierduinen. Daarnaast organiseert Holland Rijnland op regioniveau specialistisch wonen met ondersteuning voor mensen met zwaardere problematiek of problematiek die minder vaak voorkomt om het subregionaal te organiseren (safe house, moeder-kindcentrum).

Maatschappelijke opvang
De Binnenvest is de organisatie die maatschappelijke opvang en begeleiding biedt aan mensen die dak- of thuisloos zijn, de Nederlandse nationaliteit hebben, met meervoudige problematiek kampen, geen of onvoldoende inkomen hebben en geen sociaal netwerk hebben. In de Leidse regio organiseren zij dit in woningen in de wijken. De specialistische maatschappelijke opvang wordt op Holland Rijnlandniveau georganiseerd en bevindt zich in De Nieuwe Energie en het Maansteenpad (voor jongeren) in Leiden. De inwoners die hier opgevangen worden hebben 24/7 toezicht en begeleiding nodig.

Regiovisie
Voor maatschappelijke zorg (wonen met ondersteuning en opvang samen) werken de gemeenten in Holland Rijnland de komende beleidsperiode samen met alle partners vanuit één gezamenlijke visie: niemand zou maatschappelijke opvang 'nodig' moeten hebben. Iedere inwoner heeft recht op een passende, veilige woonplek met passende ondersteuning waar nodig. De maatschappelijke opvang is slechts tijdelijk, kortdurend en wordt zo veel mogelijk overbodig gemaakt.

Missie
Iedereen in Holland Rijnland heeft een eigen woonplek met de ondersteuning die nodig is om zelfstandig te wonen en mee te doen in de samenleving. De regio werkt samen met inwoners, ervaringsdeskundigen, zorgaanbieders en woningcorporaties aan dit doel.

Koers naar Wonen Eerst
In het Regionaal Beleidskader staat de koerswijziging voor de maatschappelijke zorg centraal. Met de gemeenten en onze samenwerkingspartners zet de regio in op het realiseren van Wonen Eerst. Dit zal met name door de wooncrisis de nodige tijd vragen om hier stappen in te zetten. Vanuit de maatschappelijke zorg neemt de regio het voortouw om deze koers uit te dragen.

Dit betekent regievoeren op de maatschappelijke zorg en stimuleren en aanjagen van ontwikkelingen op andere terreinen zoals wonen en bestaanszekerheid waar dat nodig is. Deze koerswijziging lukt de gemeenten niet alleen. Daarom doen we dit samen met onze partners. De partners zijn woningcorporaties, lokale netwerkpartners in de wijk en aanbieders van zorg en ondersteuning.

Lokaal belang
Ook in Voorschoten raken inwoners dakloos of hebben een periode wonen met ondersteuning nodig. De Ethos-telling die in 2024 werd gehouden liet zien dat er op dat moment twintig volwassenen en dertien kinderen dakloos waren. Deze telling was een momentopname. De praktijk wijst uit dat het aantal dakloze mensen sinds die tijd gestegen is. De Binnenvest huurt in Voorschoten een paar woningen waar maatschappelijke opvang geboden wordt en is in samenwerking met de gemeenten van de Leidse regio en de corporaties naarstig op zoek naar meer plekken. Wonen met ondersteuning wordt nog niet geboden in Voorschoten. Een inwoner uit Voorschoten die dit nodig heeft, verhuist daarvoor naar Leiden, Leiderdorp of Oegstgeest. Naar verwachting zal vanaf 2028 een voorziening voor wonen met ondersteuning starten met zestien plekken in de nieuwbouw van Huize Bijdorp. Daarnaast is in Voorschoten een vergunning afgegeven voor twee scheve huisjes aan de Rosenburgherlaan. Op het gebied van preventie werken we met de regiogemeenten samen aan voorkomen huisuitzetting, vroegsignalering en verbeteren van bemoeizorg.

Beoogd effect
Door het vaststellen van het Regionaal Beleidskader Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2026- 2032 worden de regiovisie en de ambities voor de regio op hoofdlijnen vastgelegd. Met de vaststelling van dit beleidskader geven we richting aan onze gezamenlijke regiovisie, uitgangspunten en samenwerking voor de maatschappelijke zorg voor de komende periode. De uitvoering van dit beleidskader vindt plaats op lokaal, subregionaal en voor specialistische maatschappelijke zorg op Holland Rijnland niveau.

Argumenten
1.1 We zetten de maatschappelijke opvang en wonen met ondersteuning zo dichtbij en passend mogelijk in voor onze inwoners.
Sinds 2023 is de maatschappelijke zorg dichter bij de leefomgeving van inwoners georganiseerd. In dit beleidskader streeft de regio naar een situatie zonder hiaten tussen lokale, subregionale en specialistische ondersteuning. Maatwerk is leidend. De behoefte van inwoners staat centraal: zij leven zo zelfstandig mogelijk in hun eigen wijk, horen erbij en kunnen

deelnemen aan de maatschappij. Begeleiding richt zich op dagbesteding, (vrijwilligers)werk, en onderwijs. Deze aanpak voorkomt uitsluiting, terugval en uitval.

1.2 De regiovisie maatschappelijke zorg gaat ervan uit dat wonen een basisrecht is. Als iedereen beschikt over een woning of een passende woonplek met ondersteuning is er in principe geen maatschappelijke opvang meer nodig. Voor inwoners die te maken krijgen met (dreigende) dak- of thuisloosheid staat het behouden of realiseren van een woonplek daarom centraal. Vanuit deze stabiele basis kan, indien nodig, passende ondersteuning op maat worden geboden. De opgave ligt daarmee ook op het domein van wonen en preventie. Iedere inwoner heeft recht op een thuis dat aansluit bij zijn of haar leven. Maatschappelijke opvang blijft een tijdelijke voorziening die we door preventie, passende ondersteuning en samenwerking zoveel mogelijk willen voorkomen.

1.3 De regio zet de komende periode in op de transformatie naar Wonen Eerst.
De komende periode zetten zowel Holland Rijnland als de Leidse regio in op de transformatie naar Wonen Eerst. Doel is een situatie waarin maatschappelijke opvang zoveel mogelijk overbodig wordt. Een woning is een basisrecht en vormt het vertrekpunt voor herstel en participatie. Deze ambitie staat hoog op de agenda binnen het woonbeleid en bij de woningcorporaties. Wonen Eerst vraagt om commitment van meerdere partijen, een projectmatige aanpak en een langere tijdshorizon. Vanuit de portefeuille Wonen is sturing en samenwerking nodig om de beschikbaarheid van betaalbare woningen en diverse woonvormen te vergroten.

1.4 *We zetten in op de brede doelgroepbenadering (Ethos-Light definitie) voor de opgave voor dak- en thuisloosheid.*

Holland Rijnland gebruikt de Ethos Light-definitie van dakloosheid die geldt voor de volgende doelgroepen:

- Inwoners die leven in de openbare ruimte;
- Inwoners in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen;
- Inwoners die uitstromen uit een instelling;
- Inwoners in niet-conventionele woonplekken (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning);
- Inwoners die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen;
- Inwoners die te maken hebben met dreigende huisuitzetting.

Steeds meer inwoners raken dak- of thuisloos zonder dat zij een intensieve zorgvraag of ondersteuningsbehoefte hebben. Levensgebeurtenissen zoals scheiding, baanverlies, faillissement of hoge woonlasten kunnen leiden tot dak- en thuisloosheid. Door de huidige woningmarkt is het steeds moeilijker om passende en betaalbare huisvesting te vinden. De meeste dak- en thuisloze inwoners komen niet in aanmerking voor maatschappelijke opvang; deze is uitsluitend toegankelijk voor inwoners met een meervoudige ondersteuningsvraag en problematiek binnen de Wmo. Inwoners die er niet voor in aanmerking komen, moeten zelf zorgen voor onderdak bij familie of vrienden, wat niet voor iedereen mogelijk is. Om maatschappelijke teloorgang te voorkomen willen we deze groep eerder helpen d.m.v. Wonen Eerst.

1.5 *Het Regionaal Beleidskader Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2026–2032 sluit aan bij het door de gemeenteraad vastgestelde Beleidsplan Sociaal Domein Voorschoten.*

Als onderdeel van de regio is de visie uit dit beleidskader ook de visie van Voorschoten. Bovendien vormen de uitgangspunten van preventie, participatie, zelfredzaamheid en integrale ondersteuning zowel in het lokale beleidsplan als in het regionale beleidskader de basis voor de aanpak van maatschappelijke zorg. Hoewel de maatschappelijke zorg regionaal wordt opgepakt in samenwerking met de gemeenten in Holland Rijnland, handelt het college met dit voorstel binnen de door de gemeenteraad van Voorschoten vastgestelde lokale kaders. De regionale samenwerking doet geen afbreuk aan de autonome kaderstellende rol van de gemeenteraad en laat ruimte voor lokale afwegingen. Zie daarvoor ook de raadpleegbrief over wonen, zorg en welzijn (Z/2026/113246/502502 De specifieke inbreng van de raad over wonen voor de doelgroep die onder de maatschappelijke zorg valt, zal o.a. meegenomen worden in het Volkshuisvestingsprogramma.

Kanttekeningen

1.1 Maatschappelijke zorg is afhankelijk van keuzes op andere beleidsterreinen.
In het Regionaal Beleidskader Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland zijn de visie en ambities voor de maatschappelijke zorg verwoord. Maatschappelijke zorg kan op een aantal andere beleidsvelden en bij partners ambities agenderen en aanjagen. Dit vraagt zowel commitment op samenwerking vanuit onze partners als ook samenwerking tussen gemeentelijke afdelingen om dit succesvol te realiseren.

1.2 Landelijke ontwikkelingen

De effecten van mogelijke landelijke ontwikkelingen op wetgeving op het terrein van volkshuisvesting en maatschappelijke zorg zijn momenteel nog niet duidelijk. Zo heeft het Rijk

nog geen beslissing genomen over de verdere doordecentralisatie van de maatschappelijke zorg waar Holland Rijnland dit in 2023 al in gang gezet heeft.

1.3 Besluit door dertien gemeenten

Dit Regionaal Beleidskader wordt in alle gemeenten in besluitvorming gebracht. Gemeente Leiden, door het Rijk beschouwd als centrumgemeente, kan pas tot besluitvorming komen als de andere twaalf gemeenten dit hebben afgerond.

1.4 Evaluatie doordecentralisatie nog niet gedaan

De doordecentralisatie en de doorlopende transformatie van de maatschappelijke zorg in Holland Rijnland is per 2023 gerealiseerd. Na vier jaar, in 2027 gaat de regio de effecten van de transformatie laten onderzoeken. Dit gebeurt zowel op Holland Rijnland niveau als in de Leidse regio waar het lopende programma geëvalueerd wordt. Met de uitkomsten kan dit beleidskader zo nodig worden aangescherpt of bijgestuurd. De tussenevaluatie van dit beleidskader zal in 2030 worden uitgevoerd.

Inwonersparticipatie en communicatie

Participatie bij opstellen beleidskader

Dit beleidskader is opgesteld in samenwerking met ketenpartners zoals zorgaanbieders, woningcorporaties en ervaringsdeskundigen. Hiervoor is in 2025 een aantal bijeenkomsten georganiseerd. In maart en april 2025 zijn inspiratiesessies voor de bestuurders van de Holland Rijnland commissies Maatschappij en Wonen georganiseerd. Er is onder meer gesproken met de wethouders Wonen en Zorg, ervaringsdeskundigen en zorgaanbieders.

Raadsparticipatie

Voorafgaand aan dit raadsvoorstel hebben informatiebijeenkomsten voor raadsleden van de vijf Leidse regiogemeenten plaatsgevonden. Daarnaast wordt de raad geraadpleegd over de lokale ambities op het gebied van wonen, zorg en welzijn voor de doelgroep die gebruik moet maken van maatschappelijke zorg via de raadpleegbrief Z/26/113246/502502. De wensen en bedenkingen over het huisvesten van deze groep mensen en de ondersteuning die daarbij nodig is, worden meegenomen in het uiteindelijke Volkshuisvestingsprogramma.

Advisering Adviesraden Sociaal Domein

De gemeenten hebben het concept Regionaal Beleidskader in november 2025 voor advies voorgelegd aan de lokale Adviesraden Sociaal Domein. In elke subregio is tijdens de adviesperiode een informatiebijeenkomst georganiseerd om de adviesraden extra te faciliteren

voor het uitbrengen van advies. De adviezen zijn in januari 2026 ontvangen (bijlage 3). Deze zijn verwerkt in de Regionale Nota van Beantwoording (bijlage 4). De adviezen zijn overwegend positief en ondersteunend aan de richting van dit beleidskader. De regiovisie, de missie en centrale ambities van dit beleidskader worden herkend en positief gewaardeerd. De leden van de Adviesraad uit Voorschoten konden niet aanwezig zijn op de informatiebijeenkomst. Daarom wordt de ASD alsnog bijgepraat in een aparte bijeenkomst in november.

Inspraak door gemeente Leiden en definitieve besluitvorming.

Gemeente Leiden heeft dit Regionaal beleidskader na voorlopige besluitvorming in het college ter inzage gelegd voor de regio. Hier is één reactie op gekomen. De reactie is verwerkt in de Reactienota (bijlage 4). Het beleidskader is niet aangepast n.a.v. deze reactie.

Financiën
In Holland Rijnland is de decentralisatie van de maatschappelijke zorg vanaf 2023 verwerkt met de herverdeling van de rijksmiddelen. Hiervoor is een financieel verdeelmodel (AEF 2022) ontwikkeld waarmee de middelen die centrumgemeente Leiden als doeluitkering ontvangt van het rijk, verdeeld worden over de dertien gemeenten in Holland Rijnland. De afspraken hiertoe zijn eveneens vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst. De uitvoering van het regionaal beleidskader vindt plaats binnen de financiële afspraken die er liggen. Gemeente Leiden als centrumgemeente is formeel verantwoordelijk voor het vaststellen van de begroting. Voorschoten heeft geen uitgaven uit eigen middelen voor maatschappelijke zorg.

Juridisch kader
Wettelijk:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015

Regionaal:

- Regionaal Beleidskader Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2017-2025
- Samenwerkingsovereenkomst Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2023
- Dienstverleningsovereenkomst Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2023

Subregionaal en lokaal:

- Programma maatschappelijke zorg Leidse regio 2023-2029
- Woonvisie 2023-2027

Risico's

Gezien de actuele opgaven en urgentie op regionaal niveau is het vaststellen van een actueel beleidskader noodzakelijk om een visie en ambities vast te stellen. Geen besluit nemen leidt tot het ontbreken van de actueel beleidskader voor de maatschappelijke zorg in Voorschoten en het uit de pas lopen van ambities en afspraken met andere gemeenten in Holland Rijnland.

Dit beleidskader heeft als doel om een overkoepelende richtlijn te bieden voor de gemeenten van Holland Rijnland. Precieze invulling gebeurt door de gemeente zelf. De invulling voor Voorschoten wordt gedaan via het Volkshuisvestingsprogramma. Preventie en het bieden van passende ondersteuning zijn deels lokaal belegd en lopen deels via het Programma maatschappelijke zorg Leidse regio.

Duurzaamheid
Een duurzame woonplek met samenhangende ondersteuning op meerdere leefgebieden voor inwoners die vallen onder de doelgroep voor maatschappelijke zorg draagt positief bij aan de gezondheid van deze inwoners.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

E.A. van Wattingen,
gemeentesecretaris

mw. drs. N. Stemerdink,
burgemeester

Besluit

Zaaknummer: Z/26/110316/503071

De raad van de gemeente Voorschoten;

Gelet op Wet maatschappelijke ondersteuning, artikel 2.1.2,

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 3 november 2026,

besluit:

1. het Regionaal Beleidskader Maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2026-2032 vast te stellen conform de bij dit besluit behorende en als zodanig gewaarmerkte bijlage en daarmee in te stemmen met de visie en de volgende uitgangspunten en ambities:

i. Ondersteuning voor de doelgroep Maatschappelijk Zorg is een breed gedragen lokale verantwoordelijkheid die inwoners voelen en merken;
ii. Beleidsvorming doen we samen met ervaringsdeskundige inwoners;
iii. Ondersteuning is dichtbij, lokaal passend en goed op elkaar afgestemd;
iv. We blijven extra inzetten op preventie en vroegsignalering;
v. We gaan de doorontwikkeling naar Wonen Eerst uitvoeren;
vi. We werken in onze gemeente aan samenwerking tussen domeinen;
vii. We werken aan een sluitend netwerk voor de inwoners;
viii. De doeluitkering Maatschappelijke zorg van het rijk voor de maatschappelijke opvang en Wonen met Ondersteuning vormt het financiële kader voor Holland Rijnland.

2. De reactienota Regionaal Beleidskader Maatschappelijke Zorg Holland Rijnland 2026-2032 vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering
van de raad der gemeente Voorschoten,
gehouden op 10 december 2026

de griffier,	de voorzitter,
dhr. drs. E. Krijgsman	mw. drs. N. Stemerdink